

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 19, 01103 Vilnius, tel. +370 5 239 1001,
El. paštas zum@zum.lt, <http://www.zum.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188675190

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-07- _____ Nr. _____
I _____ Nr. _____

DĖL NESĄŽININGOS PREKYBOS PRAKTIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ TIEKIMO GRANDINĖJE DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. XIV-409 1, 13, 18 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Žemės ūkio ministerija teikia Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 1, 13, 18 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą (toliau – NPPDĮ projektas). Pateikiame apibendrintą informaciją apie NPPDĮ projektu sprendžiamas problemas, siūlomas problemų sprendimo priemonės, priemonių kaštus ir naudą visuomenei:

I. Sprendžiama problema	Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 1, 13, 18 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – NPPDĮ projektas) parengimą paskatino Viešojo administravimo įstatymo 37 straipsnio papildymas ¹ dalimi, numatant, kad: „Taikant ūkio subjektų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytą atsakomybę, lengvinančia aplinkybe laikoma tai, kad ūkio subjektas veiklą vykdo pirmuosius metus“. Atsižvelgiant į tai, papildomas NPPDĮ įtvirtintą atsakomybę lengvinančių aplinkybių sąrašas. Taip pat tikslinamos kitos NPPDĮ įstatymo nuostatos, siekiant jas padaryti aiškesnes, išvengti galimo dviprasmiško interpretavimo bei pašalinti Žemės ūkio agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau –
--------------------------------	---

	Agentūra) veikloje kylančias praktines problemas taikant šio įstatymo nuostatas.
II. Siūlomos priemonės	<i>Dėl NPPDĮ projekto 1 straipsnio</i> NPPDĮ projekto 1 straipsniu siūloma patikslinti NPPDĮ 1 straipsnio 5 dalį, išbraukiant perteklinę ir galimai prieštaraujančią NPPDĮ 1 straipsnio 2 dalies 2 punktui nuostatą apie pirkėjo pajamas: „kurio metinė apyvarta per praėjusius finansinius metus yra didesnė kaip 2 milijonai eurų“. Pažymėtina, kad NPPDĮ taikymo sritis jau yra nurodyta NPPDĮ 1 straipsnio 2 dalyje. Direktyvos¹ 1 straipsnio priešpaskutinėje pastraipoje taip pat įtvirtinta, kad „<...> ši direktyva taikoma paslaugoms, kurias pirkėjas teikia tiekėjui, tiek, kiek tai aiškiai nurodyta 3 straipsnyje“. Be to, dabartinė 1 straipsnio 5 dalies formuluočių gali klaidinti, kad paslaugų teikimo atveju tiekėjo ir pirkėjo apyvartos intervalai yra netaikomi, nors turėtų būti taikomi (pvz., kai žemės ūkio ir maisto produktus parduoda tiekėjai, kurių metinė apyvarta per praėjusius finansinius metus neviršija 2 milijonų eurų, žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjams, kurių metinė apyvarta per praėjusius finansinius metus yra didesnė kaip 2 milijonai eurų). <i>Dėl NPPDĮ projekto 2 straipsnio</i> NPPDĮ projekto 2 straipsniu siūloma papildyti 13 straipsnio 7 dalį nauju 4 punktu, nurodant, kad Agentūra motyvuotu sprendimu sustabdo pažeidimo tyrimą, jeigu „pirkėjas per Agentūros nustatytą terminą nepateikia informacijos apie pardavimo pajamas per praėjusius finansinius metus, iki kol pirkėjas pateikia Agentūros prašomą informaciją apie pardavimo pajamas. Jeigu pirkėjas veiklą vykdė trumpiau negu 12 mėnesių, gautos pardavimo pajamos nustatomos nuo veiklos pradžios iki mėnesio, kai galimai buvo padarytas pažeidimas“. Tokiu būdu siekiama užkirsti kelią pirkėjų piktnaudžiavimui dėl pažeidimo tyrimo vilkinimo ir pažeidimo tyrimo nutraukimo (vadovaujantis NPPDĮ 12 straipsnio 6 dalimi, pažeidimo tyrimas turi būti baigtas ir dėl jo Agentūra turi priimti vieną iš šio įstatymo 18 straipsnio 9 dalyje nurodytų sprendimų ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo šio įstatymo 13 straipsnio 5 dalyje nurodyto Agentūros sprendimo pradėti pažeidimo tyrimą priėmimo dienos; motyvuotu Agentūros sprendimu šis terminas gali būti pratęstas du kartus ne ilgiau kaip po 6 mėnesius). Galimybė sustabdyti

¹ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/633 dėl įmonių vienų kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje

pažeidimo tyrimą iki bus gauta reikalinga informacija neleistų pirkėjui piktnaudžiauti procesinėmis teisėmis ar nebendradarbiavimu. Agentūra taip pat tokiu atveju nebūtų priversta nutraukti tyrimo vien dėl formalių procedūrinių kliūčių (informacijos apie pardavimo pajamas trūkumo). NPPDĮ papildymas šiuo tyrimo sustabdymo pagrindu padėtų užtikrinti veiksmingą NPPDĮ nuostatų įgyvendinimą ir atsakomybės neišvengiamumo principą.

Dėl NPPDĮ projekto 3 straipsnio

NPPDĮ projekto 3 straipsniu siūloma pakeisti 18 straipsnio 11 dalį, ją papildant nuostatomis dėl Agentūros sprendimo kopijos išsiuntimo proceso šalims (fiziniams ir juridiniams asmenims): „**Jeigu fizinis ar juridinis asmuo turi aktyvią elektroninio pristatymo dėžutę, sprendimo kopija siunčiama elektroninių siuntų pristatymo adresu. Tokiu atveju sprendimo kopijos įteikimo diena laikoma kita darbo diena po jos išsiuntimo. Jeigu fizinio ar juridinio asmens elektroninio pristatymo dėžutė neaktyvi arba asmuo jos neturi, sprendimo kopija fiziniam asmeniui siunčiama jo deklaruotos gyvenamosios vietos adresu, išskyrus atvejus, kai fizinis asmuo yra nurodęs kitą korespondencijos įteikimo adresą, o juridiniam asmeniui – Juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu, išskyrus atvejus, kai juridinis asmuo yra nurodęs kitą korespondencijos įteikimo adresą. Jeigu juridiniam asmeniui sprendimo kopijos nėra galimybės įteikti Juridinių asmenų registre nurodytu buveinės adresu, sprendimo kopija siunčiama juridinio asmens vadovo deklaruotos gyvenamosios vietos adresu. Jeigu proceso šalis per 30 kalendorinių dienų nuo paskutinio sprendimo kopijos išsiuntimo jos neatsiima, laikoma, kad sprendimo kopija įteikta paskutinę šio termino dieną**“.

Dėl NPPD įstatymo projekto 4 straipsnio 1 dalies

Siūloma papildyti NPPDĮ 21 straipsnio 2 dalį, numatant, kad „**tais atvejais, kai apskaičiuotas baudos dydis nesiekia dviejų šimtų eurų, skiriama minimali dviejų šimtų eurų bauda, nepaisant šioje dalyje numatyto maksimalaus 20 procentų baudos dydžio**“. Šis nuostatos papildymas nepalieka vietos interpretacijoms dėl atvejų, kuomet apskaičiuota bauda nesiekia dviejų šimtų eurų ir (arba) du šimtai eurų viršija 20 procentų nuo susidariusios pradelstų skolų tiekėjui sumos.

Dėl NPPD įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalies

Siūloma papildyti NPPDĮ 21 straipsnio 3 dalį, numatant, kad: „**tais atvejais, kai apskaičiuotas baudos dydis nesiekia penkių šimtų eurų, skiriama minimali penkių šimtų eurų bauda, nepaisant šioje dalyje numatyto maksimalaus 0,7 procento baudos dydžio**“. Šiuo atveju nuostatos papildymu taip pat aiškiai nurodoma, kad tais atvejais, kai apskaičiuota bauda nesiekia penkių šimtų eurų ir (arba) penki šimtai eurų viršija 0,7 procento nuo gautos apyvartos, vis tiek skiriama penkių šimtų eurų bauda. Taip pat patikslinama, kad tais atvejais, kai pirkėjas veiklą vykdo trumpiau nei 12 mėnesių, jo pajamos apskaičiuojamos nuo veiklos vykdymo pradžios iki to mėnesio, kai buvo padarytas pažeidimas.

Dėl NPPD įstatymo projekto 4 straipsnio 3 dalies

Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pasiūlymą, siūloma NPPDĮ 21 straipsnį papildyti 3¹ dalimi, numatant, kad „**Skundą dėl Agentūros priimto sprendimo pagal šio įstatymo 18 straipsnio 9 dalies 1 punktą nagrinėjantis teismas, atsižvelgdamas į padaryto pažeidimo pobūdį, mastą, atsakomybę lengvinančias ir kitas reikšmingas aplinkybes (dėl kurių bauda pirkėjui būtų akivaizdžiai per didelė ir neproporcinga (neadekvati) padarytam teisės pažeidimui ir dėl to neteisinga), vadovaudamasis teisingumo ir protingumo principais, turi teisę skirti mažesnę piniginę baudą, negu šiame straipsnyje nustatyta minimali bauda**“.

Dėl NPPD įstatymo projekto 4 straipsnio 4 dalies

Siūloma patikslinti NPPDĮ 21 straipsnio 5 dalį, nurodant, kad „jeigu pažeidimas padarytas pirmą kartą ir nėra nustatyta nė vienos atsakomybę sunkinančios aplinkybės, tačiau yra bent viena atsakomybę lengvinanti aplinkybė, apskaičiuotas bazinis baudos dydis mažinamas 50 procentų, tačiau jis turi būti ne mažesnis **už šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytą atitinkamą minimalų baudos dydį**“.

Dėl NPPD įstatymo projekto 4 straipsnio 5 dalies

Siūloma patikslinti NPPDĮ 21 straipsnio 6 dalį, numatant, kad „nustačius sunkinančią aplinkybę, nurodytą šio straipsnio 10 dalies 6 punkte, bazinis baudos dydis didinamas iki 100 procentų, neatsižvelgiant į atsakomybę lengvinančias aplinkybes, **tačiau jis turi būti ne didesnis už Įstatymo 21 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus baudų dydžius**“. Šis patikslinimas suteikia

	aiškumo, nurodant, kad skiriama bauda nagrinėjamo atveju negali būti mažesnė ir negali viršyti nustatytų apribojimų: 20 procentų nuo susidariusios pradelstų skolų tiekėjui sumos pavėluotų atsiskaitymų atveju ir 0,7 procento nuo pardavimo pajamų kitų pažeidimų atveju. <i>Dėl NPPD įstatymo projekto 4 straipsnio 6 dalies</i> Siūloma papildyti NPPDĮ 21 straipsnio 9 dalies 6 punktą nauja lengvinančia aplinkybe, kad „pirkėjas veiklą, susijusią su žemės ūkio ir maisto produktu pirkimu, vykdo pirmuosius metus“, tokiu būdu suderinant NPPDĮ nuostatas su Viešojo administravimo įstatymo 37 straipsnio 1¹ dalimi, kurioje įtvirtinta, kad: „taikant ūkio subjektų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytą atsakomybę, lengvinančia aplinkybe laikoma tai, kad ūkio subjektas veiklą vykdo pirmuosius metus“.
III. Priemonių kaštai	NPPDI projektui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybės biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.
IV. Nauda visuomenei	Atlikus siūlomus NPPDĮ pakeitimus, tikimasi aiškesnių nuostatų tiek priežiūros institucijai, tiek visuomenei. Taip pat tikimasi užkirsti kelią galimam pirkėjų piktnaudžiavimui bei suteikti aiškesnius įgaliojimus ir pakankamus įrankius vykdyti šio įstatymo priežiūrą Agentūrai.

NPPDĮ projekto rengimo priežastys, uždaviniai, pasekmės ir kitos nuostatos nurodytos aiškinamajame rašte.

Priėmus NPPDĮ projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma, papildomų lėšų iš valstybės biudžeto nereikės.

NPPDĮ projektas neprieštarauja Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157, nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

NPPDĮ projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

NPPDĮ projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo reikalavimus.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, NPPDĮ projekto numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

NPPDĮ projektą perkeliama ir įgyvendinama Direktyva.

NPPDĮ projektas 10 darbo dienų buvo skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemyje. Pastabas projektui pateikė Teisingumo bei Ekonomikos ir inovacijų ministerijos. Į minėtas institucijų pastabas atsižvelgta bei suderinta darbo tvarka.

NPPDĮ projektą parengė Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Strateginio planavimo departamentas (direktorė Virginija Žoštautienė, tel. 8 5 239 8421, el. p. virginija.zostautiene@zum.lt) Ekonominės analizės skyriaus (vedėjas Evaldas Pranckevičius, tel. +370 686 07 056, el. p. evaldas.pranckevicius@zum.lt) vyriausioji specialistė Kristina Šimkutė, tel. +370 680 44 306, el. p. kristina.simkute@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. NPPDĮ projektas, 3 lapai.
2. NPPDĮ projekto lyginamasis variantas, 3 lapai.
3. NPPDĮ projekto aiškinamasis raštas, 5 lapai.
4. Atitikties lentelė, 5 lapai.
5. Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymo Nr. XIV-409 1, 13, 18 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

Ministras

Kęstutis Mažeika

Kristina Šimkutė, tel. +370 680 44 306, el. p. kristina.simkute@zum.lt